

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית שירי הדם היה שופך על יסוד דרומית.....1
- ב. ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות.....2
- ג. וטובל באצבעו הימנית המיומנת שבימין מן הדם שבמזרק וחומר בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן עד שמכלה כל הדם שבאצבע וכן כל קרן וקרן ... מצוה בחודה אי עבד אמה אילך ואמה אילך לית לן בה.....3
- ד. חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים ... והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים.....5
- ה. העולה קדשי קדשים שחיטתה בצפון וקיבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאשים.....5
- ו. ודמה טעון שתי מתנות ... סביב יכול יקיפנו כחוט ת"ל וזרקו הא כיצד כמין גמא ... עולה טעונה יסוד.....6
- ז. וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד מ"ט אמר ר' אלעזר לפי שלא היתה בחלקו של טורף.....8

דף נג.

א. עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית
מזרחית צפונית מערבית מערבית דרומית שירי
הדם היה שופך על יסוד דרומית

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

החטאות הנאכלות¹ דמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח החיצון מחצי מזבח ולמעלה לפי שנאמר בה על קרנות המזבח.

כבר התבאר לעיל דף נא. שכך הוא סדר נתינת דם החטאת, עולה בכבש ופונה לימינו ומהלך על הסובב ונותן בקרן דרומית מזרחית תחילה, ואח"כ בקרן השניה הסמוכה לה שהיא מזרחית צפונית, ואח"כ בקרן שלישית הסמוכה לה שהיא צפונית מערבית, ואח"כ בקרן רביעית הסמוכה לה שהיא מערבית דרומית, ועל יסוד אותה הקרן שהשלים בה המתנות הוא שופך שירי הדם שנאמר (שם) וְאֵת כָּל דְּמַהּ יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ² זה יסוד הדרומי.

ב. ונאכלין לפניו מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות

מצות עשה³ לעשות החטאות כמצותן האמורה בתורה, וכיצד מעשה הטאת הנאכלת, שוחט ונותן הדם כמו שביארנו, ומפשיטה ומפריש האימורים

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה ז

² ברמב"ם היתה גירסא אל יסוד מזבח העולה וכתב בכס"מ נראה להגיה ולכתוב במקומו ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח וכן נמצא בספר מונה דבחטאות פנימיות כתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד והוא מערבי שפוגע בו תחלה בצאתו אבל בחיצוניות כתיב אל יסוד המזבח ולכך פנימיות מפורש וחיצוניות סתום ועיין הר המוריה ואמרתי להרחיב קצת הדיבור בזה דע כי בפרשה כהן משיח כתיב ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ומינה יליף ביומא ג"ט א' דנותן על יסוד מערבי ועיין זבחים ג"א א' ובתו"כ ויקרא דבורא דחטאת ספ"ג יעו"ש. ובפר העלם דבר של ציבור כתיב ואת כל הדם ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד והיינו ג"כ יסוד מערבי ובשעיר נשיא כתיב ואת דמו ישפוך אל יסוד מזבח העולה. ובחטאת יחיד בשעירה ובכשבה כתיב ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח. ומפרש הש"ס ביומא שם ובזבחים שם כי כוונתו על יסוד דרומי יעו"ש היטיב והנה ביומא איתא שם וז"ל ת"ר יסוד המזבח זה יסוד דרומית וכו' ומזה משמע דיליף מפסוק דשעירה או כשבה והיינו כהנהגת מרן אמנם בזבחים שם הגי' ת"ר אל יסוד מזבח זה יסוד דרומי וכו' ומשמע דנפקא ליה מקרא דשעיר נשיא דו"ק והבן וכן בתו"כ שם פ"ט נפקא ליה מהאי קרא ורק דהכי איתא שם אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד זה יסוד דרומית יכול זה יסוד מערבי אמרת לאו מה מצינו ביציאתו מן ההיכל אינו נותן את הדמים אלא אל יסוד הסמוך לו אף בירידתו מן המזבח אינו נותן את הדם אלא אל יסוד הסמוך לו ואיזה זה יסוד דרומית עכ"ל אך אלו התיבות אשר פת"ח אהל מועד לכאורה אינו מובן דזה כתיב בחטאות הפנימיות וקאי על יסוד מערבי. ואולי כך כוונתו דכאן כתיב אל יסוד מזבח העולה בחטאת חיצונית ובחטאת פנימית כתיב אשר פתח אהל מועד מה התם בסמוך לו אף כאן בסמוך לו אבל יותר נראה כי אלו תיבות אשר פתח אהל מועד מיותרים והבן. והנה לפי"ז נ"ל להגיה ואת דמו ישפוך אל יסוד מזבח העולה והיינו הא דכתיב בשעיר נשיא כי הוא המוקדם בפסוק ועיין זבחים ג"א א'. והבן היטיב.

³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ז הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ומולחן וזורקן על גבי האשים⁴, ואם רצה ליתן את האימורין בכלי כשמוליכן למוזבה נתן.

ושאר בשרה נאכל לזכרי בהונה בעזרה ליום ולילה, ודין תורה⁵ שהן נאכלין עד שיעלה עמוד השחר, וכדי להרחיק מן העבירה⁶ אמרו חכמים שאין נאכלין אלא עד הצות הלילה.

ומותר לאכול⁷ את הקדשים בכל מאכל, ולשנות באכילתן ולאוכלם צלויים שלוקים ומבושלים⁸, ולתת לתוכן תבלין של חולין, והעצמות הנשארות מותרות ועושה אדם מהם כל כלים שירצה.

ג. וטובל באצבעו הימנית המיומנת שבימין מן הדם שבמזרק וחומר בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן עד שמכלה כל הדם שבאצבע וכו'

⁴ עיקר הדין אשמועינן רבינו דא"צ כלי שרת להניחם בו אמנם לעולם היו מניחים אותם בכלי כדי להקטין וכמ"ש בדין הטאות הנשרפות לקמיה ופ"ג דעבודת יום הכיפורים דקרבן פסח ולקמן גבי מנחה והיינו טעמא שלא יניחם ע"ג קרקע משום בזיון קדשים. מעשה רקח

⁵ רמב"ם שם פרק י הלכה ח

⁶ וכדי להרחיק וכו'. ברכות ב' א' ועיין לעיל פ"ד ה"ב שם כתב וכדי להרחיק מן הפשיעה יעו"ש והטעם קל ופשוט דהכא חיישינן שמא יאכל לאחר זמנו וא"כ יאכלו נותר משא"כ התם לא חיישינן להכי ורק חיישינן שמא יתעצלו מלהקריב ויבא לידי נותר וא"כ אין זה עבירה שלא יכשלו בשום עבירה רק שימנעו מלהקריב וזה נקרא פשיעה (עיין ברכות כ"ח א' ועיין חגיגה ז' ב' יעו"ש היטיב שם מבואר דמאן דמקיים מצוה ומאחר הזמן היותר טוב נקרא פשיעה וכ"ש שאם לא יקריבו כלל) אולם בפ"י משניות לרבינו בריש ברכות איתא הטעם שמא יקריבו אחר שיעלה עמוד השחר יעו"ש היטיב ויש לעיין בזה. הר המוריה שם.

⁷ רמב"ם שם הלכה י

⁸ עיין לעיל ספ"ט מהל' בכורים שכתב רבינו ז"ל דאין הכהנים אוכלים המתנות אלא צלי בחרדל וכבר עמדו התוס' על זה בפרק הזרוע (דף קל"ב) יע"ש. מל"מ ועיין הר המוריה בכל מאכל וכו'. ויליף לה שם מדכתיב למשחה לגדולה יעו"ש היטיב והא דיליף לה בחולין קל"ב ב' מלמשה דאין נאכלים אלא צלי ובהרדל היינו כמש"כ התוס' שם דאם הוא שוה לו צלי שלוק ומבושל יאכל צלי אבל אם הביב עליו מבושל או שלוק יעשה כמו שחביב עליו יעו"ש ועיין בטור ושו"ע יו"ד סי' ס"א סעיף י"ב. ולולי דמסתפינא אמינא דהש"ס דחולין כוונתו שלא יאכל חי והא דנקט צלי בחרדל נקט דבר ההוה שכן היה דרכם וה"ה שלוק ומבושל וע"ע ספרי קרח פיסקא קי"ז שם לא נאמר רק למשחה לגדולה ולא סיים שם צלי בחרדל יעו"ש אלמא דלאו דוקא הוא רק כל שהוא דרך גדולה וצ"ע בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כל קרן וקרן ... מצוה בחודה אי עבד אמה אילך ואמה אילך לית לן בה

ארבע מתנות⁹ על ארבע קרנות המזבח החיצון שנאמרו בחטאת כיצד הוא עושה, כשלוקה הכהן הדם במזרק מוליכו אצל המזבח וטובל אצבעו הימנית הסמוכה לגודל בדם, וסומך באצבעו הגדולה מכאן ובגודל מכאן, ומחטא¹⁰ ויורד כנגד חודה של קרן עד שיכלה כל הדם שבאצבעו, וכן הוא עושה בכל קרן וקרן.

ודמים הניתנים¹¹ למעלה בין הטאת הבהמה ובין הטאת העוף, ניתנים ממעל לחוט הסיקרא, ועל אף שנאמר קרן בחטאת תופס רשות הקרנות עד מקום חוט הסיקרא.

ואם נתן סמוך לחוד הקרן כאמה אחת מכאן או מכאן¹² כפר. אולם י"א¹³ שאם עושה כן צריך להקפיד שיהיה סביב כלומר שאם נתן דרך משל באמה הסמוכה לקרן דרומית מזרחית לא יתן באמה הסמוכה בצד צפון שפונה למזרח אלא באמה שפונה כולה לצד צפון או בחודה של הקרן.

⁹ רמב"ם שם פרק ה הלכה ז

¹⁰ זריקת הטאת קרוי חיטוי כמו הכהן המחטא. כס"מ שם מרש"י

¹¹ תורת הקדשים לא. אות מ

¹² לפי זה פסק רבינו כרבי דהלכה כמותו מחבירו ועוד דאמוראי פליגי אליביה ובפלוגתא דאמוראי פסק כמאן דאמר אמה אילך ואמה אילך. ונראה לי שהטעם דכיון דלר' אליעזר בר"ש לא בעינן הודה של קרן עדיף טפי למימר דרבי מכשיר באמה אילך ואמה אילך כדי שלא להגדיל מחלוקתם ביותר. ועוד יש לומר דכיון דאיפליגו אמוראי במילתא אין אנו יכולים לפסול באמה אילך ואמה אילך ומש"ה פסק דלכתחלה בעינן הודה של קרן ואם נתן אמה אילך ואמה אילך בדיעבד כפר: כס"מ שם זבת תודה לא. ד"ה אמה אילך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

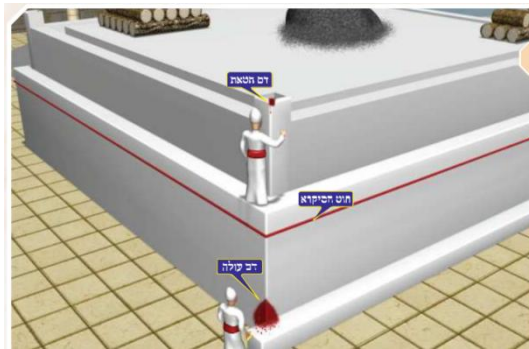
מסכת זבחים

ד. חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים... והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה נתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים

חוט של

סקרה¹⁴ היה חוגר באמצע המזבח כששה טפחים מסוף הסובב ולמטה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים¹⁵, ונמצא גובהו מן הארץ עד מקום המערכה תשע אמות פחות טפח.

דף נג:

ה. העולה קדשי קדשים שחיטתה בצפון וקיבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאשים

¹⁴ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ט

¹⁵ ועיי' בברייתא דמלאכת המשכן פי"א וז"ל חוט של סיקרא היה חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים מחוט סיקרא ולמטה ה' אמות. ביסוד וג' אמות כרכוב ואמה סובב ושם היו נותנים דמים הניתנים למטה. מחוט הסיקרא ולמעלה ה' אמות אמה קרנות וג' אמה כרכוב ואמה כלה עורב עכ"ל וזהו כחידה ואין פותר. חדא דמשי"כ דאצל הסובב היו נותנים דמים הניתנים למטה והא הסובב היה למעלה מן החוט אמה ועוד כרכוב למטה ג' אמות מאי היא ועוד הא למעלה חשיב ג"כ ג' אמות כרכוב ומאי היא ועוד אמה כלה עורב מאי היא סוף דבר לא ידעתי פתר לה וה' יאיר עיני בזה. ועיי' ברש"י בחומש מש"כ בזה ואני מבטל דעתי נגד דעתו הקדושה. (ועיי' בתרגום אונקלוס שתרגם כרכוב סובבא יעו"ש וברש"י). הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מצות עשה¹⁶ לעשות העולה כמשפטה הכתובה בתורה, וכיצד מעשה העולה שוחט וזורק הדם כיצד ונקראת קדשי קדשים שאין שוחטין אותן ואין מקבלין את דמן אלא בצפון המזבה, כמו שהתבאר לעיל דף מז:17, שהרי נאמר בעולה (ויקרא א פסוק יא) וְשָחַט אֹתוֹ עַל יְרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לְפָנָי ה' וכבר התבאר לעיל דף כו. שקדשי קדשים¹⁸ אין שוחטין אותן ואין מקבלין את דמן אלא בצפון שמקום השחיטה הוא מקום הקבלה כמבואר לעיל דף מח: מט: ולכתחלה צריך גם השוחט לעמוד בצפון¹⁹.

וזורק הדם שתי מתנות שהן ארבע כמבואר להלן, ומפשיט²⁰ כל העור, ומנתח, ומקטיר כל הנתחים על גבי המזבה שנאמר ו(ויקרא א פסוק ט) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת כָּל הַמִּזְבְּחָה.

**ו. ודמה טעון שתי מתנות ... סביב יכול יקיפנו כחוט ת"ל
וזרקו הא כיצד כמין גמא ... עולה טעונה יסוד**

¹⁶ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ו הלכה א

¹⁷ רמב"ם שם פרק ה הלכה ג

¹⁸ רמב"ם שם הלכה ב

¹⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכג סעיף יז

²⁰ מדכתב מפשיט ומנתח מבואר שצריך להפשיט כל העור כולו ואח"כ מנתח כמו דאיתא שם בתו"כ וז"ל והפשיט ונתח יכול יהא מפשיט אבר אבר ומנתח ת"ל העולה מפשיט כולה ואח"כ מנתחה עכ"ל. הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

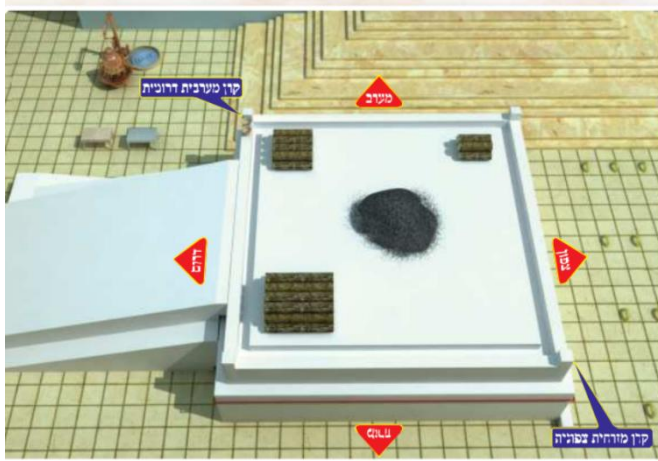
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

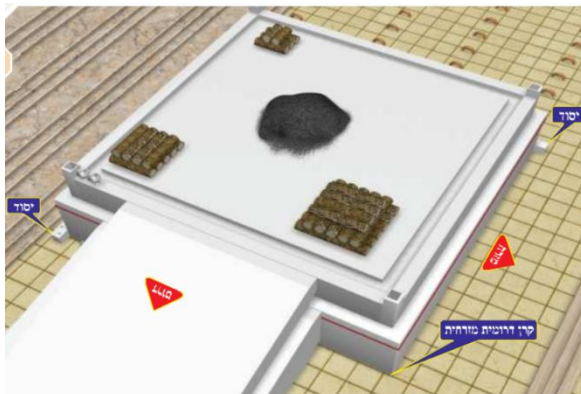
מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת יומא דף יד: טו. ולעיל דף נא: שהעולה והאשם והשלמים²¹ בין של יחיד בין של צבור זריקת דם שלשתן על גבי המזבח שוה לעולה, וכיצד הוא עושה, כשלוקח הכהן הדם במזרק עומד עם מזרק הדם למטה על הרצפה²², וזורק ממנו במזרק שתי זריקות על שתי זוויות המזבח

באלכסון מחצי המזבח ולמטה על קרן מזרחית צפונית וחוזר והולך נגד זווית מערבית דרומית של מזבח וזורק גם שם, וב' הזריקות יהיה למטה מחוט הסיקרא, וכל זריקה נגד זווית המזבח, ומתפשטת אילך ואילך על ב' כותלי המזבח, כדי שיתקיים מה שאמרה תורה (שם א פסוק ה) סָבִיב, ושירי הדם נשפכין על היסוד הדרומי.

ובב' זוויות האחרות²³ של מזבח אינו רשאי לעשות הזריקה, משום שבזוויות מזרחית דרומית לא היה יסוד, שהיסוד לא היה בולט רק בכל פני המערב

ובכל פני הצפון, ויסוד שבמערב מתארך עוד אמה א' להלאה על פני הדרום, וכ"כ יסוד שבצפון מתארך עוד אמה א' להלאה על המזרח, נמצא רוב פני המזרח ורוב פני הדרום עם הזווית שביניהן, היה בלי יסוד, והרי עולה טעון סביב וטעון יסוד.

²¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה ו

²² תפארת ישראל זבחים ה ד

²³ תפארת ישראל שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ז. וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד מ"ט אמר ר' אלעזר לפי שלא היתה בחלקו של טורף

יסוד המזבחה²⁴ לא היה מקיף מארבע רוחותיו כמו הסובב, אלא היה היסוד משוך כנגד כל רוח צפון ומערבי ואוכל בדרום אמה אחת, ובמזרח אמה אחת, וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד²⁵.

²⁴ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה י

²⁵ הטעם בגמ' דלא היה בחלקו של טורף וא"כ למ"ד לא נתחלקה לשבטים לכאורה היה היסוד בכל מקום והנה לקמן פ"ז ה"ד פסק כמ"ד לא נתחלקה לשבטים וכאן פסק דלא היה לו יסוד בקרן מזרחית דרומית. וצ"ל כמש"כ התוס' ביומא י"ב א' ד"ה ירושלים וכו' דאפי' הכי גמירי שלא לעשות יסוד למזרחית דרומית כדכתיב הכל בכתב יעו"ש ולפי"ז א"צ כלל למש"כ התוס' בזבחים ס"א ב' ד"ה ארבע וכו' יעו"ש היטיב ולפי"ז י"ל כי גם במזבחה שעשה משה לא היה לו יסוד בקרן מזרחית דרומית. ובה י"ל נמי הא דפסק כרב ולא כלוי והא דכתב מרן בזה לכאורה אינו מספיק כיון דלוי תירץ שפיר דאתיא כוותיה אבל לפי מש"כ אפ"ל בפשיטות דעד כאן לא פליגי רק אליבא דמ"ד נתחלקה לשבטים והטעם שלא היה לה יסוד במזרחית דרומית לפי שלא היה בחלקו של טורף לכן ס"ל ללוי דדי בזה שלא יהיה קדושתו בקדושת טורף אבל בבנין לא נשתנה אבל לרבינו דס"ל דלא תלי מידי בחלוקת השבטים רק הכי גמירי להו ומטעם הכל בכתב א"כ הסברא נותנת דלא היה לה יסוד כלל ועיין בתרגום אונקלוס דתרגם בחלקיה יתבני מקדשא יעו"ש והיינו כלוי ולא כרב (ועיי"ש בזבחים בתוס' ד"ה שיתין וכו' שם ס"ב ב') ולפי מש"כ אתי שפיר והבן. ועיין ברע"ב פ"ג דמדות מ"א דבר תמוה שפסק כרב והביא התרגום שהוא כדעת לוי יעו"ש היטיב (שוב מצאתי בתוס' יום טוב פ"ה דזבחים מ"ד שתמה עליו בזה יעו"ש). הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

